

Where is Yaakov in Parshat Ki Tetze? The Beautiful Woman and the Rebellious Child
Rabbi Jonathan Ziring: jjziring@torontotorah.com

Jacob and Rachel, William Dyce 1853

1. פרשת כי תצא

(י) כִּי־תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וַיִּנְתְּנוּ יְקוֹק אֱלֹקֶיךָ בְּיָדְךָ וְשָׁבִיתָ שָׁבוֹי: (יא) וְרָאִיתָ בַשְּׂבִיָּה אִשָּׁת יִפְתַּתָּאֵר וְחִשְׁקָתָּ בָּהּ וְלִקְחָתָּ לָךְ לְאִשָּׁה: (יב) וְהִבֵּאתָהּ אֶל־תּוֹךְ בֵּיתְךָ וְגִלַּחְתָּהּ אֶת־רֹאשָׁהּ וְעִשְׂתָּהּ אֶת־צַפְרֹנֶיהָ: (יג) וְהִסִּירָהּ אֶת־שַׁמְלַת שְׂבִילָהּ מֵעָלֶיהָ וְיִשְׁבַּח בְּבֵיתְךָ וּבְכֹתֶהּ אֶת־אֲבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ יָרַח יָמִים וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבַעֲלֹתָהּ הִיא לָךְ לְאִשָּׁה: (יד) וְהָיָה אִם־לֹא חִפְצָתָּ בָּהּ וְשִׁלַּחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ וּמָכַר לֹא־תִמְכְּרָנָה בַּכֶּסֶף לֹא־תִתְעַמֵּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עֲנִיתָהּ: ס (טו) כִּי־תֵהֵינְךָ לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֶחָת אֲהוּבָה וְהָאֶחָת שְׂנוֹאָה וְיִלְדוּ לּוֹ בָנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוֹאָה וְהָיָה הַבְּרִיךְ לַשְּׂנוֹאָה: (טז) וְהָיָה בַיּוֹם הַנִּחְלָלוֹ אֶת־בְּנָיו אֶת־אֲשֶׁר־יְהִיָּה לוֹ לֹא יוֹכֵל לְבַכֵּר אֶת־בְּרִי הָאֲהוּבָה עַל־פְּנֵי בְרִי הַשְּׂנוֹאָה הַבְּכֹר: (יז) כִּי אֶת־הַבְּכֹר בְּרִי־הַשְּׂנוֹאָה יִכִּיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכָל אֲשֶׁר־יִמְצָא לוֹ כִּי־הוּא רֹאשִׁית אֲנֹו לוֹ מִשְׁפֵּט הַבְּכֹרָה: ס (יח) כִּי־יְהִיָּה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינְנו שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֵלֶיהֶם: (יט) וְתִפְּשׂוּ בּוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל־שַׁעַר מִקְמוֹ: (כ) וְאָמְרוּ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנו זֶה סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינְנו שֹׁמֵעַ בְּקוֹלְנוּ זֹלָל וְסָבָא: (כא) וְרָגְמֻהוּ כָּל־אֲנָשֵׁי עִירוֹ בְּאֲבָנִים וְמָת וּבַעֲרַתְּ הָרֶעַ מִקֶּרְבְּךָ וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ:

When you take the field against your enemies, and the LORD your G-d delivers them into your power and you take some of them captive, and you see among the captives a beautiful woman and you desire her and would take her to wife, you shall bring her into your house, and she shall shave her hair, pare her nails, and discard her captive's garb. She shall spend a month's time in your house lamenting her father and mother; after that you may come to her and possess her, and she shall be your wife. Then, should you no longer want her, you must release her outright. You must not sell her for money: since you had your will of her, you must not enslave her.

If a man has two wives, one loved and the other unloved, and both the loved and the unloved have borne him sons, but the first-born is the son of the unloved one—when he wills his property to his sons, he may not treat as first-born the son of the loved one in disregard of the son of the unloved one who is older. Instead, he must accept the first-born, the son of the unloved one, and allot to him a double portion of all he possesses; since he is the first fruit of his vigor, the birthright is his due.

If a man has a wayward and defiant son, who does not heed his father or mother and does not obey them even after they discipline him, his father and mother shall take hold of him and bring him out to the elders of his town at the public place of his community. They shall say to the elders of his town, “This son of ours is disloyal and defiant; he does not heed us. He is a glutton and a drunkard.” Thereupon the men of his town shall stone him to death. Thus you will sweep out evil from your midst: all Israel will hear and be afraid.

2. מדרש תנחומא (בובר) פרשת כי תצא סימן א

שנו רבותינו מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, וראית בשביה אשת יפת תאר [וגו'] וגלחה את ראשה (שם /דברים כ"א/ יא יב), כדי שלא תמצא חן בעיניו, מה כתיב אחריו, כי תהיין לאיש שתי נשים (שם שם /דברים כ"א/ טו), שתי נשים בבית, מריבה בבית, ועוד האחת אהובה, והאחת שנואה, או שתיהן שנואות, מה כתיב אחריו, כי יהיה לאיש בן סורר ומורה (שם שם /דברים כ"א/ יח), כל מאן דנסיב יפת תואר נפיק מיניהו בן סורר ומורה, שכן מצינו בדוד, על שחמד מעכה בת תלמי מלך גשור בצאתו למלחמה, יצא ממנו אבשלום, שביקש להרוג אותו, ושכב עם נשיו לעיני כל ישראל ולעיני השמש, ועל ידו נהרגו כמה רבבות מישראל, ועשה מחלוקת בישראל,

Our Rabbis taught: One mitzvah leads to another mitzvah and one transgression leads to another transgression. “And you see among the captives a beautiful woman... and she shall shave her hair...” so

that she will not find favor in his eyes. What is written afterwards? "If a man has two wives..." Two wives in the house – strife in the house. Furthermore, if one is beloved and one is hated, or both are hated, what is written afterwards? "If a man has a wayward and defiant son..." Anyone who married an *esbet yifat toar*, will have a *ben sorer umoreh* come from him, as we found with David, for he desired Maacha, daughter of Tamai King of Geshur, when he went out to war, and Avshalom came from him, who wanted to kill him, slept with his wives to the eyes of all of Israel and in front of the sun, because of him many myriads of Jews were killed, and caused strife in Israel...

3. The Jacob Story, and Parshat Ki Tetzeh, from **היתה (אשת) יפת-תואר? / שמעון וולף ותמיר גרנות**

ויצא	כי תצא
"ותנהג את בנתי כשביות חרב" (ל"א, כו)	"כי תצא למלחמה... ושבית שבינו" כ"א, י
"ויהי כאשר ראה יעקב את רחל" (כ"ט, י)	"וראית בשביה אשת יפת תואר" שם, יא
"ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה" (שם י"ז)	
וישב עמו חודש ימים (שם י"ד)	ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" שם, יג
תנחומא: והיתה בוכה ומתענה עד שנעשו עיניה רכות...	

"ויהי גם את רחל מלאה... וירא ה' כי שנואה לאה" (בראשית, כ"ט, ל-לא)	"כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדו לו בנים האהובה והשנואה
"בני לאה בכור יעקב ראובן" (שם ל"ה כג)	והיה הבן הבכור לשניאה... כי הוא ראשית אנו לו משפט הבכורה" (דברים כ"א, טו-יז)
"ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני" (שם, מ"ט, ג)	

4. בראשית פרק לה, כב-כג

(כב) ויהי בשפן ישראל בארץ החוץ ויגדף ראובן וישפב את בלהה פילגש אביו וישמע ישראל פ ויהיו בני יעקב שנים עשר: (כג) בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבלון:

While Israel stayed in that land, Reuben went and lay with Bilhah, his father's concubine; and Israel found out. Now the sons of Jacob were twelve in number. The sons of Leah: Reuben—Jacob's first-born—Simeon, Levi, Judah, Issachar, and Zebulun.

5. פרשת ויחי, פרק מט

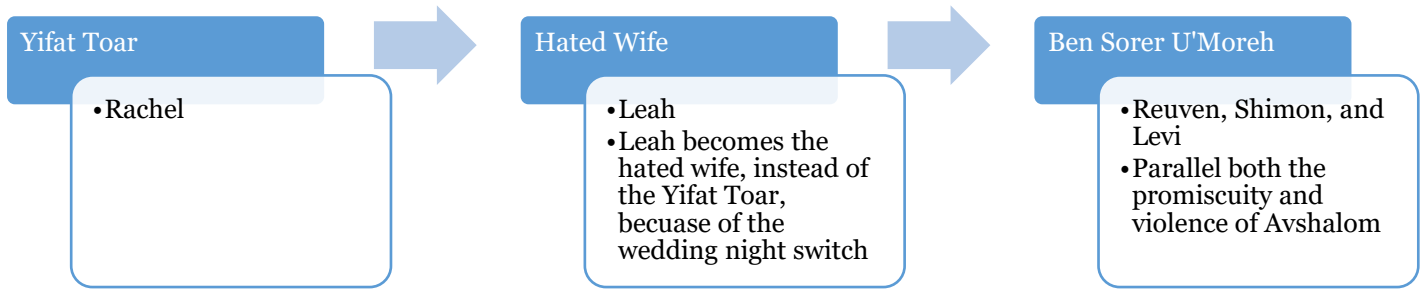
(ג) ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז: (ד) פחז כפלים אליתותר כי עלית משפכי אביד אז חללת צועי עליה: פ (ה) שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיקהם: (ו) בסדס אליתבא נפשי בקהלם אליתחד כבדי כי באפס הרגו איש וברצנם עקרושור: (ז) ארוור אפס כי עז ועברתם כי קשתה אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל: ס

Reuben, you are my first-born, My might and first fruit of my vigor, Exceeding in rank And exceeding in honor. Unstable as water, you shall excel no longer; For when you mounted your father's bed, You brought disgrace—my couch he mounted! Simeon and Levi are a pair; Their weapons are tools of lawlessness. Let not my person be included in their council, Let not my being be counted in their assembly. For when angry they slay men, And when pleased they maim oxen. Cursed be their anger so fierce, And their wrath so relentless. I will divide them in Jacob, Scatter them in Israel.

6. Why does Leah become the hated wife, if Rachel was the Yifat Toar? [Granot/Wolf]

רחל אחר החילוף	לאה לפני החילוף
"... ושהיתה מצירה שמא תעלה בגורלו של עשו..." (רש"י בראשית, ל, כב)	תדע לך... לאה לא היתה ראויה להנשא אלא לעשו... (תנחומא, ויצא, ד)
Rachel was worried that she might fall in the portion of Esav...	Know... that Leah should have married Esav (Tanchuma)

7. Chart the sees this story as criticizing Yaakov, following logic of Granot/Wolf

8. בראשית פרק לו, ג-ד
 (ג) וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בָרַךְ־זָקְנָיִם הוּא לּוֹ וַעֲשָׂה לּוֹ כְּתֹנֶת פָּסִים : (ד) וַיְרָאוּ אָחָיו כִּי־אִתּוֹ אֶהָב אֶבְיָהֶם מִכָּל־אָחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלֵם :

Now Israel loved Joseph best of all his sons, for he was the child of his old age; and he had made him an ornamented tunic. And when his brothers saw that their father loved him more than any of his brothers, they hated him so that they could not speak a friendly word to him

• Denying the Criticism – or Debating It

9. ספורנו פרשת כי תצא

לא יעביר הבכורה מן הבן בשביל שנאת זו או אהבת זו אבל אם יעשה זה בסבת רשעת הבן הבכור אז ראוי להעביר כאמרם ז"ל (ב"ב פרק יש נוחלין) אם לא היה נוהג כשורה זכור לטוב (קלג. ב) וכן נראה שעשה יעקב אבינו כאמרו ובחללו יצועי אביו נתנה בכורתו לבני יוסף בן ישראל (דברי הימים א ה, א) :

The firstborn rights must not be transferred on account of his father hating this one or loving that one. However, if the reason the father wants to transfer the firstborn rights away from firstborn is due to his evil ways, that is proper, as it says (Baba Batra 133) "if the firstborn did not conduct himself properly his inheritance may be transferred to another better one." It appears that this is what Yaakov did when he took birthright privileges away from Reuven (Chronicles I 5:1) transferring it to Joseph.

10. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קלג עמוד ב

מתני'. הכותב את נכסיו לאחרים והניח את בניו - מה שעשה עשוי, אלא אין רוח חכמים נוחה הימנו ; רשב"ג אומר : אם לא היו בניו נוהגים כשורה - זכור לטוב.
 גמ'. איבעיא להו : מי פליגי רבנן עליה דרשב"ג, או לא? ת"ש, דאמר ליה שמואל לרב יהודה : שינא, לא תיהוי בי עבורי אחסנתא ואפילו מברא בישא לברא טבא...

Mishnah. If a person gives his estate, in writing, to strangers, and leaves out his children, his arrangements are legally valid, but the spirit of the sages finds no delight in him. R. Simeon b. Gamaliel said: if his children did not conduct themselves in a proper manner he will be remembered for good.

Gemara. The question was raised whether the rabbis were in disagreement with [the view of] R. Simeon b. Gamaliel or not. What, then, is the answer to the enquiry?— come and hear: Samuel said to Rab Judah. 'Sharp one! Keep away from transfers of inheritance even [if they be] from a bad son to a good son...

11. דברי הימים א פרק ה פסוק א -

וַבְּנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר־שְׂרָאֵל כִּי הוּא הַבְּכוֹר וַיִּבְחַלְלוּ יְצוּעֵי אֲבִיו נִתְּנָה בְּכֹרְתוֹ לְבְנֵי יוֹסֵף בְּרִי־שְׂרָאֵל וְלֹא לְהַתְיַחֵשׂ לַבְּכֹרָה : (ב) כִּי יְהוּדָה גִּבֹּר בְּאָחָיו וַלְגָּדִים מִמֶּנּוּ וְהַבְּכֹרָה לְיוֹסֵף : ט

The sons of Reuben the first-born of Israel. (He was the first-born; but when he defiled his father's bed, his birthright was given to the sons of Joseph son of Israel, so he is not reckoned as first-born in the genealogy; though Judah became more powerful than his brothers and a leader came from him, yet the birthright belonged to Joseph.)

12. מדרש תנחומא (בבב) פרשת ויצא סימן יג

כי תהיון לאיש שתי נשים (דברים כא טו) זה יעקב, שנאמר ויעקב איש תם (בראשית כה ז), שתי נשים (דברים שם /כ"א ט"ו), לאה ורחל, אחת אהובה (שם /דברים כ"א ט"ו), זו רחל, שנאמר ויאהב גם את רחל (בראשית כט ל), והאחת שנואה (דברים שם /כ"א ט"ו), זו לאה, שנאמר וירא ה' כי שנואה לאה (בראשית שם /כ"ט/א), ... והיה ביום הנחילו את בניו (שם שם /דברים כ"א/טז), בשעה שבא ליפטר מן העולם, ויקרא יעקב אל בניו (בראשית מט א). לא יוכל לבכר את בן האהובה (דברים שם /כ"א ט"ז), ליוסף, למה כי את הבכור בן השנואה יכיר (שם שם /דברים כ"א/ז), זה ראובן, שנאמר ראובן בכורי אתה (בראשית מט ג), אף על פי שאמר בזיונו פחז כמים אל תותר (שם שם /בראשית מ"ט/ד), מהו יצועי עלה (שם /בראשית מ"ט/ט), כשיבא משה, שכתוב בו ומשה עלה אל האלקים (שמות יט ג), הוא פודה אותו, וכיון שעמד משה בקש עליו רחמים, שנאמר יחי ראובן (דברים לו ו), אמר הקדוש ברוך הוא ואל ימות, נמצא נוטל (דמים כפי שניהם) [דימוס מפי שניהם], שנאמר כי את הבכור [בן השנואה]

